

Az író unokája

te legalább két emlékhely kialakítását tudjuk előkészíteni, nagy szolgálatot tehetünk mind az irodalomtörténetnek, mind pedig az oktatásnak. Mert nem titkolt szándékunk, hogy az adott és a környező települések kisdiákjai közvetlenebbül megismerhessék azokat a szellemi nagyságokat, akiket az ő falujuk, vagy éppen egy hozzájuk közel eső község adott az országnak.

Távolabbi lehetőségként az is felmerült bennünk – mint ahogy azt Jánkrajtis polgármestere is megfogalmazta –, hogy e települések ily módon bekerülhetnek majd az irodalmi turizmus vérkeringésébe is, ami egyéb előnyökkel is járhat egy-egy, a világtól csaknem teljesen elzárt falunak.

Nagyon kevesen gondolnak Szabolcs-Szatmár-Bereg megyére amikor szabadságukat tervezik. Nem megyei szülött lévén elfogultság nélkül mondhatom, rosszul teszik, ha végleg elvetik a lehetőséget. Az országnak olyan tájegységével ismerkedhetnének meg, melynek jelentős része még teljesen

érintetlen minden civilizációs ártalomtól. Ez az érintetlenség rengeteg természeti szépséggel, nagy-nagy vendégszeretettel, s most már szaporodó irodalmi emlékhelyekkel várja az idelátogatókat.

Szeretettel várunk mindenkit!

Dr. Vraukóné Lukács Ilona
Móricz Zsigmond Megyei
és Városi Könyvtár
Nyíregyháza

Digitális könyvtárak – európai szemmel

2002. április 3-án a Magyar Könyvtárosok Egyesülete Műszaki Könyvtáros Szekció programjaként az MTA SZTAKI tanácstermében *dr. Kovács László*, az intézet elosztott rendszerek osztályának vezetője *Digitális könyvtári kutatások Európában* címmel, *Micsik András Csoportos információs terek – egy elosztott digitális könyvtári rendszer bemutatása*, *Pataki Balázs* pedig *AQUA felhasználói felület digitális*

könyvtári rendszerekben címmel tartott igen izgalmas előadást. (A két utóbbi előadó dr. Kovács László munkatársa.) A téma érdekessége, újdonsága miatt, jegyzeteim alapján, megpróbálom visszaadni a hallottakat, látottakat, de mentségemre előrebocsátom, hogy nem az ügyben járatos szakemberként.

Kovács László, aki részt vesz az európai kutatási folyamatokban, elmondta, hogy mintegy ötven-hatvan projekt foglalkozik digitális könyvtárakkal, elosztott rendszerekkel. Tavaly a DELOS tanácskozásán, San Sebastinóban 35 európai és 23 amerikai projektet mutattak be.

(Azoknak, akik szeretnének a digitális könyvtárakról valamit tudni, ajánlom a MANCI adatbázisát, valamint a világhálót, és íme két hivatkozás a néhány hazai ismertetésből: <http://www.neumann-haz.hu/digital/studies/digital/tbev.htm> és <http://www.mek.iif.hu/porta/szint/tarsad/konyvtar/ekonyvt/digkvt/html>. Az utóbbi címe: Digitális könyvtárak és projektek. Tanulmány. Készítették: dr. Horváth Péter és dr. Koltay Tibor – A digitális könyvtár fogalma, a digitális könyvtár definíciói, kinek készüljenek a digitális könyvtárak? stb.- BM)

Az általános bevezetőben az információ-hozzáféréshez való egyetemes jogtól kezdve a szerzői jog kérdéséig több területet érintett Kovács László, kettőt kiemelttem közülük. Mintegy két exabájt információ keletkezik évente a Földön, ami kétszer milliárd x milliárd (2x10¹⁸) bájtot jelent. Az információknak 90%-a digitális információ,

és mindössze 0,003% a nyomtatott dokumentumok aránya. A digitális információk nagyobb hányada a képi- és hanganyag, kisebb hányaduk a szöveges információ.

Három nagy területen (könyvtárak, múzeumok, levéltárak, szórakoztató tevékenység és a gazdaság) folyik a digitális könyvtárak kialakítása, melyek állománya automatizált információgyűjtéssel és dokumentumok digitalizálásával épül, amit információanalízis segítségével (elemei: metainformációk, kivonatolás, klasszifikáció /osztályozás/, kapcsolatolás /linking/, annotálás, tartalmi kivonatolás) a célközönségnek, célközösségnek megfelelően rendszereznek és szerveznek. Kovács László szerint a könyvtári szakma, ahogyan ő fogalmazott, elaludt egy kicsit ezen a területen. Számítástechnika+kommunikációs rendszer+digitális tartalom = elosztott hálózati információ szervezett megjelenési formája. A digitális könyvtár egy meghatározás szerint internetes infrastruktúra, amely (legalább) egy könyvtár szolgáltatásait nyújtja digitális információhordozó objektumok elosztott hálózati gyűjteményére vonatkozólag. A Micsik András és Patoki Balázs által bemutatott digitális könyvtári rendszerek:

AQUA: Advanced Query User-interface Architecture,

DELOS, Digital Library (ERICIM) projekt.

ERICIM Digitális Preprint Könyvtár (DIENST)

A könyvtár a *ERICIM* (European Research Consortium for Informatics and Mathematics) és az *NCSTRL* (Networked Computer Science

Technical Reports Library) tagjainak számítástechnikai kutatási jelentéseiből áll (mintegy nyolcvan európai és amerikai kutatóintézet és egyetem, kb. húsz ezer dokumentum). A SZTAKI a közép- és kelet-európai regionális szolgáltató központ ezen a rendszeren belül, valamint *konzultációs* tevékenységet is vállal digitális könyvtári technológiákkal kapcsolatban.

A keresőfelület angol nyelvű, mint ahogy a tárolt anyagok többsége is. Az anyagok elérhetősége változó, néhol csak a kivonat, máshol a teljes szöveg elérhető különböző formátumokban. Keresni lehet a kivonatban vagy a címben szereplő szavakra és a szerzőkre, valamint az egyes intézmények anyagában lehet böngészni évek vagy szerzők szerint. Az ERICIM Digitális Preprint Könyvtárának (ETRD) fejlesztését a DELOS munkacsoport végzi, a következő partnerekkel: *CNR, CWI, FORTH, GMD, INRIA, INESC, SICS, SZTAKI*. Ez a könyvtárhálózat a globális NCSTRL Számítástechnikai Preprint Könyvtár (Networked Computer Science Technical Reference Library) európai tagozataként működik. Megnézhető a <http://www.sztaki.hu/dsd/> címen.

Kérdésként felmerült a digitális könyvtári rendszerek jövője a szoftverek és a tárolt információk, valamint a szolgáltatóhelyek folytonossága, értékállandósága szempontjából, ezen a téren is folynak a kutatások. Megoszlanak a vélemények, de úgy tűnik, szükség van mind a technikai eszközök, mind pedig a tárolt adatok folyamatos frissítésére. A megismert digitális

könyvtári rendszerben megállapodások segítik, szabályozzák a szolgáltatóhelyek közötti együttműködést.

Elhangzott az is, hogy képezni kell olyan szakembereket, akik tudják kezelni, működtetni, akár létrehozni a digitális könyvtárakat, jelenleg például a Műegyetemen a tanártól függ, hogy oktatja-e ezeket az ismereteket.

Nem újdonság a szakmánkban, hogy a magas szintű könyvtári információ- és rendszerszervezési ismeretek mellett a számítástechnikai/információs rendszerek, az internet működésével, természetével is meg kell ismerkedni ahhoz, hogy a digitális információkból szervezett módon szolgáltatassunk egy adott szakterületen, de kérdés, hogy a képzésben mindez hol és hogyan jelenik, jelenjen meg.

Egy dolog biztos, érdemes a digitális könyvtári projektekkal mielőbb megismerkedni, mielőbb bekapcsolódnunk munkájukba. Szekciónk további rendezvényeket kíván szervezni a hazai és az európai helyzet feltérképezésére.

Balogh Margit

Macóka, Brumi, Fülesmackó, Dörmögő és a többiek

(Képek „Teddy nagy
napja” történetéből
Kaposváron)

„Minden gyerek tudja – még a legkisebb is” (hogy stílszerűen Janikovszky Évával kezdjem), hogy *százéves a Teddy Mackó*.